

Огляд законодавства

Огляд законодавства з питань внутрішнього переміщення, підготовлений
УВКБ ООН | Жовтень 2021

Набули чинності

- Регулювання дій із протидії поширенню COVID-19 в Україні
- Стратегія інтеграції ВПО та впровадження середньострокових рішень до 2024 року
- Зміни до порядку надання пільгового довгострокового кредиту ВПО та учасникам/цям АТО/ООС на придбання житла

Проекти

- Соціальний і правовий захист осіб, позбавлених особистої свободи та членів їх сімей

Інші події

- Перерозподіл бюджету Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій
- Субвенції до місцевих бюджетів

Набули чинності

Нормативне регулювання дій із протидії поширенню COVID-19 в Україні

У жовтні уряд України продовжив обмеження, пов'язані з COVID-19, для подолання штаму Delta та через велику кількість нових зареєстрованих випадків¹. З цією метою до Постанови #1236² від 9 грудня 2020 року про карантинні та інші обмежувальні заходи з протидії подальшому поширенню COVID-19 в Україні були внесені зміни. Постановою #1066³, прийнятою 11 жовтня, Уряд обмежив доступ до всіх видів міжобласного громадського транспорту: для користування будь-яким із них пасажиром необхідно мати один із таких документів: (i) негативний ПЛР-тест⁴, (ii) експрес-тест на антитіла до COVID-19⁵, (iii) «жовтий»⁶ сертифікат вакцинації від COVID-19, (iv) «зелений»⁷ сертифікат вакцинації від COVID-19, (v)

¹ Станом на 31 жовтня, було зареєстровано 17430 нових випадків (без врахування даних з НКТ Донецької та Луганської областей та Криму)

² Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1236-2020-%D0%BF#Text>

³ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1066-2021-%D0%BF#Text>

⁴ Має бути зданий не пізніше ніж за 72 години до подорожі

⁵ Має бути зданий не пізніше ніж за 72 години до подорожі

⁶ Підтверджує, що особа отримала одну дозу дводозної вакцини проти COVID-19, визнаної ВООЗ

⁷ Підтверджує, що особа повністю вакцинована проти COVID-19 (дві дози дводозної вакцини, одна доза однодозної вакцини)

міжнародний сертифікат вакцинації від COVID-19 або (vi) сертифікат про нещодавнє одужання⁸ від COVID-19. Сертифікати мають бути завантажені у застосунок «Дія». Це не стосується осіб віком до 18 років. [Постанова #1096](#)⁹ від 20 жовтня звільняє жителів непідконтрольних Урядом територій (НКТ) Донецької та Луганської областей та Криму від самоізоляції/обсервації, якщо вони в'їжджають на контрольовану Урядом територію (КТ) через контрольні-пропускні пункти в'їзду-виїзду (КПВВ) на лінії розмежування/адміністративному кордоні з Кримом або міжнародні/міждержавні пункти пропуску на кордоні з Російською Федерацією з метою вакцинуватися. Це підтверджується запрошенням на вакцинацію, виданим на офіційному бланку українського зразка, з унікальним ідентифікатором. Вакцинуватися можна у центрах вакцинації поблизу КПВВ на КТ Донецької та Луганської та Херсонської областей. [Постанова #1126](#)¹⁰ спрощує процес завантаження сертифікатів вакцинації від COVID-19 до застосунку «Дія»: відтепер люди можуть завантажувати сертифікати у застосунок «Дія» без проходження додаткових верифікацій; підтвердження особистості відбувається автоматично під час реєстрації у застосунку «Дія» за допомогою електронної ідентифікації та електронного підпису.

[Стратегія інтеграції ВПО та впровадження середньострокових рішень до 2024 року](#)

28 жовтня Уряд прийняв [Розпорядження #1364-р](#)¹¹, затвердивши Стратегію інтеграції ВПО та впровадження середньострокових рішень для ВПО на період до 2024 року (далі – «Стратегія») та її операційний план. Стратегія визначає бачення Уряду щодо довгострокових рішень для ВПО у середньостроковій перспективі, фокусуючись на найбільш проблемних питаннях, з якими стикаються ВПО у приймаючих громадах. Прогрес у імplementації Стратегії буде вимірюватися за допомогою спеціальних індикаторів. Основною метою є створення умов для забезпечення того, що ВПО не потребуватимуть жодної специфічної допомоги/захисту у зв'язку зі своїм переміщенням та зможуть повністю здійснювати свої права без дискримінації. Операційний план визначає заходи, необхідні для імplementації Стратегії.

Стратегія фокусується на шести стратегічних цілях:

- **Права на житло та майно:** розширення доступу до соціального, тимчасового та доступного житла, а також пріоретизація розселення місць компактного проживання ВПО;
- **Працевлаштування та освіта:** запровадження місцевих програм працевлаштування для ВПО та механізмів надання підтримки бізнесу, що очолюється ВПО, а також полегшення доступу ВПО до початкової, середньої та вищої освіти;
- **Соціальний захист:** спрощення механізму повної та своєчасної виплати пенсій та соціальних виплат ВПО, у тому числі заборгованості по виплаті пенсій, запровадження процедури віддаленої

⁸ Дійсний протягом 90 днів

⁹ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): [Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2020 р. № 1236 | Кабінет Міністрів України \(kmu.gov.ua\)](#)

¹⁰ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1126-2021-%D0%BF#Text>

¹¹ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): [Про схвалення Стратегії інтег... | від 28.10.2021 № 1364-р \(rada.gov.ua\)](#)

ідентифікації пенсіонерів та отримувачів/ок соціальних виплат, та вдосконалення механізму виплати адресної допомоги ВПО;

- **Доступ до медичної допомоги:** полегшення доступу ВПО до кваліфікованої медичної допомоги, зокрема, у Донецькій та Луганській областях;
- **Доступ до документації:** запровадження адміністративної процедури реєстрації народжень та смертей, що відбулися на НКТ/в Криму, та механізму внесення даних про реєстрацію місця проживання на НКТ/в Криму до паспортів громадян України;
- **Інтеграція ВПО у приймаючі громади:** проведення регулярної оцінки потреб ВПО та вимірювання рівня інтеграції ВПО до приймаючих громад шляхом щорічного моніторингу. Особливим пріоритетом є сприяння залученості ВПО до процесу прийняття рішень на місцевому рівні.

Ухвалення Стратегії та операційного плану до неї є важливим правовим і захисним кроком для усунення існуючих перепон, з якими стикаються ВПО у приймаючих громадах, та вирішення їхніх ключових потреб – житла та працевлаштування.

[Зміни до порядку надання пільгового довгострокового кредиту ВПО та учасникам/цям АТО/ООС на придбання житла](#)

28 жовтня Уряд прийняв [Постанову #1111](#)¹² про внесення змін до порядку надання пільгового довгострокового житлового кредиту ВПО та учасникам/цям АТО/ООС. Ця можливість фінансується з державного бюджету: проте з 2020¹³ року вона не фінансується. Прийняті зміни обмежують кількість потенційних бенефіціарів: ВПО та учасники/ці АТО/ООС не зможуть скористуватися цією програмою, якщо вони чи члени їхньої родини отримали державну підтримку, грошову компенсацію та/або кредит на отримання житла на пільгових умовах. Це не поширюється на підтримку, що була спрямована на вирішення питання житла на НКТ Донецької та Луганської областей, в Криму або населених пунктах на лінії розмежування. Якщо особа є і ВПО, і учасником/цею АТО/ООС, вона може подати заявку на отримання пільгового довгострокового іпотечного кредиту на обох цих підставах, але для цього треба подати дві окремі заяви. Коли заявник/ця отримує кредит, стоячи в одній черзі на отримання, він/вона автоматично виключається з другої. Заявник/ця може відмовитися від надання пільгового довгострокового іпотечного кредиту на один календарний рік. Це можна зробити лише один раз, після чого заявник/ця більше не зможе отримати кредит за своїм поточним реєстраційним номером у черзі на житло, і йому/їй доведеться знову зареєструватися в черзі.

Проекти

[Соціально-правовий захист осіб, позбавлених особистої свободи, та членів їх сімей](#)

¹² Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): [Про внесення змін до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання пільгового довгострокового державного кредиту внутрішньо переміщеним особам, учасникам проведення антитерористичної операції \(АТО\) та/або учасникам проведення операції Об'єднаних сил \(ООС\) на придбання житла | Кабінет Міністрів України \(kmu.gov.ua\)](#)

¹³ Дивіться детальну інформацію в Огляді законодавства УВКБ ООН за листопад 2019 року. Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою) https://www.unhcr.org/ua/wp-content/uploads/sites/38/2019/12/2019-11-Legislative-Update_Ukr.pdf

5 жовтня народні депутати зареєстрували у Верховній Раді [законопроект #6104-1](#)¹⁴, що є альтернативним до нещодавно зареєстрованої ініціативи Президент¹⁵ щодо запровадження правової рамки для надання соціально-правового захисту особам, які позбавлені/були позбавлені особистої свободи внаслідок збройної агресії Російської Федерації¹⁶ («затримані») та членів їх сімей. Альтернативний проєкт включає в себе положення, відмінні від попередньо зареєстрованого:

- Не потрібно створювати спеціальний орган¹⁷, що встановлюватиме факт позбавлення особистої свободи: дану функцію пропонується передати Міністерству з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій (Мінреінтеграції)
- Перелік підтверджуючих документів, необхідних для встановлення факту позбавлення особистої волі, має бути вичерпним¹⁸: це означає, що заявники/ці повинні надати всі такі документи замість одного, як це було запропоновано в попередньо зареєстрованому проєкті. Перелік підтверджуючих документів може відрізнятись в залежності від категорії заявника (учасники/ці бойових дій, цивільні особи, члени сім'ї заявника/ці)

20 жовтня парламентський Комітет з прав людини рекомендував¹⁹ доопрацювати цей проєкт. Це означає, що проєкт повертається його авторам для адресування зауважень, висловлених членами Комітету під час його розгляду.

Інші події

Перерозподіл бюджету Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій

28 жовтня Уряд прийняв [Розпорядження #1308-p](#)²⁰ про перерозподіл бюджетних коштів за кількома бюджетними програмами Мінреінтеграції, зокрема:

- За програмою #3901080 «Забезпечення інформаційного суверенітету та розвиток мов корінних народів» із видатків на споживання²¹ до видатків розвитку²² перераховано 164 230 млн. грн.
- За програмою #3901090 «Забезпечення належних умов для в'їзду/виїзду з НКТ Донецької та Луганської областей/Криму» з видатків споживання перераховано 41,8 млн. грн.

¹⁴ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): [Офіційний портал Верховної Ради України \(rada.gov.ua\)](http://rada.gov.ua)

¹⁵ Дивіться детальну інформацію в Огляді законодавства УВКБ ООН за листопад 2019 року. Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): https://www.unhcr.org/ua/wp-content/uploads/sites/38/2019/12/2019-11-Legislative-Update_Ukr.pdf

¹⁶ Дана термінологія є цитатою з офіційного нормативно-правового акту і не відображає позицію УВКБ ООН

¹⁷ Попередньо зареєстрований законопроект передбачає запровадження спеціального органу – Комісії, що створюється Мінреінтеграції

¹⁸ Попередньо зареєстрований законопроект передбачає невичерпний перелік підтверджуючих документів, що мають надаватися – заявник/ця має надавати один підтверджуючий документ для встановлення факту позбавлення особистої свободи

¹⁹ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=73026

²⁰ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): [Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій на 2021 рік | Кабінет Міністрів України \(kmi.gov.ua\)](#)

²¹ Видатки споживання включають видатки, що забезпечують поточне функціонування інституцій

²² Видатки розвитку включають в себе видатки, пов'язані з капітальними вкладенням і розширенням відтворення

- Видатки споживання за програмою #3901120 «Інтеграція молоді з НКТ Донецької та Луганської областей та Криму» зменшено на 28 млн. грн.
- Видатки споживання за бюджетною програмою #3901060 «Протимінна діяльність та інформування про мінну небезпеку» збільшено на 10 млн. грн.
- Видатки споживання за бюджетною програмою #3901050 «Забезпечення прав і свобод осіб, позбавлених особистої свободи», збільшено на 18 млн. грн.

Немає чіткої інформації про те, на які саме види діяльності буде спрямоване це збільшення.

Субвенції до місцевих бюджетів

28 жовтня 2021 року Уряд прийняв [Розпорядження #1302-р](#)²³ про розподіл субвенції з державного бюджету між місцевими бюджетами територій, які постраждали від конфлікту, та тих, що приймають ВПО. Ця субвенція охоплює населені пункти у Чернівецькій (Чернівецька територіальна громада), Дніпропетровській (Апостолівська, Сурсько-Литовська, Покровська, Підгородненська, Слов'янська територіальні громади), Донецькій (Великоновосілівська територіальна громада), Івано-Франківській (Бурштинська територіальна громада), Кіровоградській (Онуфріївська селищна територіальна громада), Луганській (Гірська, Лисичанська, Северодонецька територіальні громади), Львівській (Городоцька територіальна громада), Одеській (Білгород-Дністровська територіальна громада), Полтавській (Лубенська територіальна громада), Харківській (Наталинська територіальна громада), Херсонській (Скадовська територіальна громада), Закарпатській (Ужгородська територіальна громада) областях. Загальна сума виділених коштів становить 21,8 млн. грн. Субвенції можуть бути використані для загального розвитку згаданих населених пунктів, покращуючи таким чином якість життя та доступ до різноманітних послуг для приймаючого та переміщеного населення. Багато населених пунктів використовують субвенції для покращення житлових умов та придбання квартир для тимчасового чи соціального житла.

КОНТАКТИ

E-MAIL: UKRKI@UNHCR.ORG, TEL: +38 044 288-9710

ПОСИЛАННЯ

UNHCR Ukraine: www.unhcr.org.ua/en - Twitter: www.twitter.com/UNHCRUkraine

Facebook: www.facebook.com/UNHCRKyiv - Flickr: www.flickr.com/photos/unhcr_ukraine

²³ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): [Про розподіл у 2021 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо підтримки територій, що зазнали негативного впливу внаслідок збройного конфлікту на сході України | Кабінет Міністрів України \(kmi.gov.ua\)](#)